

Handbók um mannréttindafræðslu fyrir ungt fólk

Hnefi og lófi

Stigatafla

A	B	A	B
Hnefi	Lófi	4	0
Lófi	Lófi	3	3
Hnefi	Hnefi	0	0
Lófi	Hnefi	0	4

- Tveir og tveir saman, annar er A, hinn er B
- Hendur fyrir aftan bak, telja upp að þremur
- 3 = Sýna annað hvort hnefa eða lófa
- Telja stigin
- Tíu umferðir
- Stigin skráð

Kompás, bls. 58 (1.4)

Mannlega vélin (bls. 57)

Borgirnar tvær

KOMPÁS

HINNVEGUR
UM
HVERN
ÞU
HEFUR
ÞU
GANGIÐ

Myndir Panchos

KOMPÁS

HINNVEGUR
UM
HVERN
ÞU
HEFUR
ÞU
GANGIÐ

Réttindi barna

KOMPÁS

Þetta er hluti af vörðunarkerfið KOMPÁS. Hægt er að nálgast allar upplýsingar um vörðunarkerfið á vefnum www.kompas.is.

Barn hefur rétt til að láta frjálsega í ljós skoðanir í öllum málum sem það varda, og skal tekið réttmætt tillit til skoðana þess. Barn á rétt til að láta í ljós skoðanir sínar.

Virða skal rétt barns til frjálstrar hugsunar, sannfæringar og trúar. Viðurkenna skal rétt barns til að mynda félög með öðrum og koma saman með öðrum með fríðsömum hætti.

Eigi má láta barn sæta gerræðislegum eða ólöglegum afskiptum af einkalífi þess, fjölskyldu, heimili eða bréfum. Barn á rétt á vernd fyrir ólöglegum árásum á sæmd þess eða mannorð.

Foreldrar bera aðalábyrgð á uppeldi barns og því að barni sé komið til þroska.

Barn á rétt til menntunar. Ríkioð skal koma á skyldu til grunnenntunar sem allir geti notið ókeypis. Námsaga skal haldið uppi með þeim hætti sem samrýmist mannlægri reisu barnsins. Menntun barns skal beinast að því að rækta eftir því sem frekast er unnt persónuleika, hæfileika og andlega og líkamlega getu þess, móta með því virðingu fyrir mannréttindum og mannfrelsi, undirbúa það til að lifa ábyrgu lífi í frjálsum þjóðfélagi, í anda skilnings, frídár, umburðarlyndis og jafnréttis karla og kvenna og að móta með því virðingu fyrir náttúrulegu umhverfi mannsins.

Barn á rétt til hvíldar og tómstunda, til að eika sér og til frjálstrar þátttöku í menningarlífi og listum.

Barn skal vera verndað fyrir arðráni og vinnu sem er hættuleg lífi þess og þroska. Barnið skal verndað fyrir hvers kyns kynferðislegri notkun eða misnotkun í kynferðislegum tilgangi, notkun til vændis eða annarra ólöglegra kynferðisathafna, í klámsýningum eða til að búa til klámefni.

Ríkioð skal gera allar raunhæfar ráðstafanir til að tryggja börnum, sem áhrif vopnátaka ná til, vernd og umönnun.

Hverju því barni sem ásakad er um refsilagabrot skal tryggt að það sé talið vera sakaust þar til það er fundið sekt að lögum, að það njóti lögfrellegrar aðstoðar við undirbúning og framsetningu á vörn sinni, að því sé ekki þröngvað til að bera vitni eða játa á sig sök, að það njóti fullrar fríðhelgi einkalífs síns og að með það sé farið á þann hátt sem velferð þess hæfir og samræmist bæði aldri þess og aðstæðum. Ekki skal ákveða dauðarefsingu eða lífstíðarfangelsi án möguleika á lausn fyrir afbrot sem yngri menn en 18 ára hafa framið.

KOMPÁS

Þetta er hluti af vörðunarkerfið KOMPÁS. Hægt er að nálgast allar upplýsingar um vörðunarkerfið á vefnum www.kompas.is.

Hverjir eru ég?

kona

Olena

tónlistarunnandi

ferðalngur

þjálfari

eiginkona

móðir

Úkranísk

KOMPÁS

Mismunandi laun

KOMPÁS

Það sem Kompás er ekki

- Hefur ekki að geyma tilbúna lausnir til að koma í veg fyrir mannréttindabrot
- Hefur ekki að geyma tilbúin verkefni sem hægt er að nota án umhugsunar, alltaf þarf að gæta hvar hópurinn sem nýta á Kompás verkefnið er staddur og hvert stefna skal
- Ekki bók sem gerir ráð fyrir að sá eða sú sem notar verkefni úr henni búi yfir sérstakri kennslufærni eða fyrirfram þekkingu á mannréttindum

Pétur Björgvin 2009

Notkun bókarinnar

- Eindregið er mælt með því að þau sem ætla að nota bókina skoði hana amk lauslega alla til að fá yfirsýn yfir innihald hennar
- Ekki þarf að byrja á neinum ákveðnum stað; ætlast er til að notendur sjálfir velji það efni sem hentar í þeirra samhengi
- KOMPÁS er sveigjanlegt námsefni

Pétur Björgvin 2009

Hugmyndirnar í Kompás

- Fjölbreyttar og skapandi leiðir fyrir ungt fólk
- Eru flestar fæddar á vettvangi óformlegrar menntunar
- Nýtast jafnt innan formlegs skólakerfis sem í óformlegri menntun á vettvangi frjálsra félagasamtaka og víðar þar sem áhugi er á að unnið sé að mannréttindafræðslu
- Eru hluti af stærri gagnabanka sem nálgast má á <http://www.coe.int/compass>

Pétur Björgvin 2009

Með Kompás er ætlunin að:

- Stuðla að því að mannréttindafræðsla verði liður í almennu æskulýðsstarfi
- Styðja við þróun á óformlegri fræðslu meðal ungmenna þannig að hún hljóti almenna viðurkenningu sem fræðsla um mannréttindi
- Hvetja ungt fólk og æskulýðssamtök til að leggja sitt að mörkum til mannréttindafræðslu og borgaralegs samfélags í Evrópu

Pétur Björgvin 2009

Það sem Kompás vill vera

- Sannevrópskt og þvermenningarlegt rit
- Efni sem auðvelt er að nota fyrir öll sem sinna mannréttindafræðslu meðal ungs fólks
- Bók sem hefur upp á fjölbreyttar aðferðir og verkefni að bjóða og tryggir þannig að mannréttindi verða ekki að kreddu sem þröngvað er upp á fólk

Pétur Björgvin 2009

Þrjú meginvið mannréttindafræðslu

1. Að efla vitund um mannréttindamál og auka skilning á þeim svo að fólk átti sig á því þegar mannréttindi eru brotin
2. Að byggja upp hæfni og kunnáttu sem er nauðsynleg til þess að vernda mannréttindi
3. Að skapa viðhorf þar sem virðing er borin fyrir mannréttindum þannig að fólk brjóti ekki af ásetningi á réttindum annarra

Pétur Björgvín 2009

Mannréttindafræðsla getur

- stuðlað að skilningi á mismunandi trúarskoðunum, viðhorfum og lífsgildum í fjölmeningarsamfélögum nútímans
- auðveldað einstaklingum að nýta sér slíkan mun á jákvæðan hátt
- eflt ungt fólk sem lætur sér annt um mannréttindi til frekari dáða

Pétur Björgvín 2009

Hinn 17. maí 2009
LITJANNA
LITJANNA

Mannréttindafræðsla getur verið alls staðar!

- Í „skóla lífsins“ (hér er vísað til ævilangs ferlis þar sem hver einstaklingur tileinkar sér viðhorf, gildi, hæfni og þekkingu úr eigin umhverfi og daglegu lífi)
- Í **formlegu námi** (hér er vísað til hins skipulega náms og kennslu sem fer fram í leikskólum og allt upp í háskóla og tekur einnig til sérstakra námsbrauta til starfsmenntunar)
- Í **óformlegu námi** (hér er vísað til alls skipulegs náms sem er liður í persónubundinni og félagslegri menntun ungs fólks sem ætlað er að bæta hæfni og færni og er utan formlegrar námskrár skólakerfisins)

Pétur Björgvín 2009

Hinn 17. maí 2009
LITJANNA
LITJANNA

Megininntak mannréttindafræðslu

- Að skapa gagnrýna hugsun og hæfni til að takast á við ágreining og grípa til aðgerða

***Óttastu aldrei að hækka róminn ...
þegar tala þarf gegn óréttlæti, lygi
og græðgi. Ef allir jarðarbúar ...
gerðu það yrði heimurinn annar***

William Faulkner

Mannréttindafræðsla felur í sér fræðslu um borgaravitund sem stuðlar að því að ungmenni verða virkir og ábyrgir borgarar!

Pétur Björgvín 2009

Þvermenningarleg menntun

- Þvermenningarleg menntun snýr að samskiptum okkar við aðra menningarhópa, samfélög og samfélagshópa.
- Þvermenningarleg menntun hvetur til endurmats á hugmyndum um samfélög þjóða sem menningarlega einsleitar heildir, þó hver menningarheild hafi sín sérkenni (separate identities)
- Í fræðslu gegn kynþáttahatri er gengið út frá því að við búum í fjölmennningarlegu og lýðræðislegu samfélagi þar sem allir borgarar eiga rétt á jöfnuði og réttlæti

Pétur Björgvin 2009

Kompás og æskulýðsstarf

- Kompás var saminn með það í huga að verkefnin gætu nýst sérstaklega vel í æskulýðsstarfi
- Aðalatriðið í æskulýðsstarfi er persónulegur og félagslegur þroski ungs fólks og þess vegna er e.t.v. meiri áhersla lögð á þau sjónarmið í meirihluta verkefnanna en á þann hefðbundna tilgang að auka þekkingu.

Pétur Björgvin 2009

Það er áhuginn sem skiptir máli

- Við samningu verkefnanna var allt kapp lagt á að þau vektu áhuga ungmenna á þessum málum og að notað væri reynslunám til að vekja virðingu fyrir mannréttindum, einkum meðal þeirra sem ekki sýna veruleg viðbrögð við slíkum tilraunum í hinu formlega menntakerfi.
- Áhuginn skiptir máli, sérstaklega hjá okkur sem fræðum – og löngunin til þess að lifa í heimi þar sem mannréttindi eru metin að verðleikum og virt

Pétur Björgvín 2009